

EL

16.5.2014

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 VALTIONEUVOSTO

Lausunto tilaajavastuulain uudistusta valmistelevan työryhmän mietinnöstä

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Työeläkevakuuttajat TELA ry:ltä lausuntoa tilaajavastuulain uudistusta valmistelleen työryhmän (TIVA) 28.2.2014 luovutetusta mietinnöstä. Meillä ei ollut edustajaa ko. työryhmässä, mutta työeläkealan edustajia on kuultu ryhmän työn kestäessä.

1. Työryhmän työeläkealaa koskevat esitykset

Eläkevakuuttamista koskevien tietojen osalta laissa säilyisi vallitseva käytäntö siltä osin kuin kysymys on sopimuskumppanin sopimuskauden aikana työn aloittavista työntekijöistä, joita työnantajalla ei ole velvollisuutta EU-säännösten perusteella vakuuttaa Suomessa. Työn teettäjän tulisi ehdotuksen mukaan antaa ulkomaiselle sopimuskumppanilleen kirjallisesti tieto valvovasta ja neuvovasta viranomaisesta.

Lain uudistaminen toteutettaisiin tilaajan nykyisen selvitysvelvollisuuden pohjalta. Tilaaja voisi tulevaisuudessa itse tarkistaa sopimuskumppaninsa verotustiedot julkisesta verovelkarekisteristä. Ajatuksena on, että myös eläkevakuutuksen voimassaolotiedot sekä vakuutusmaksujen laiminlyöntejä koskevat tiedot toimitettaisiin tulevaisuudessa yritys- ja yhteisötietojärjestelmään (YTJ). Tätä koskevat lainmuutokset työeläkelakeihin valmisteltaisiin myöhemmin.

Työryhmän mielestä eläkevakuutuksen ottamista koskevat tieto sekä tieto mahdollisesta maksun laiminlyönnistä voitaisiin verovelan tavoin, salassapitosäännösten estämättä, saattaa tilaajien saataville YTJ-palveluun. TyEL:n salassapitosäännöksiä muuttamista ja työeläkevakuutustietojen toimittamisen aloittamista YTJ-järjestelmään ei kuitenkaan aloitettaisi heti tilaajavastuulain uudistamisen ajateltuna voimaantulopäivänä 1.1.2015, vaan niiden muuttamisen aikataulusta sovittaisiin erikseen työeläkealan kanssa.

2. Telan keskeiset kannanotot

Työeläkevakuuttajat kannattavat toimenpiteitä, joilla harmaata taloutta voidaan saattaa tehokkaasti kuriin ja turvata työntekijöille heidän lakisääteisen eläketurvansa karttuminen. Työntekijöitä koskevien eläkevakuutusten voimassaolotietojen sähköinen ilmoittaminen mahdollisimman reaaliaikaisena palvelee tätä tavoitetta.

EL

16.5.2014

Tilaaajat selvittävät työeläkevakuutusten voimassaolon paljolti Tilaajavastuu.fi-palvelua käyttäen. Tämä tiedonhankintaväylä on yrityksille edullinen. Työeläkeyhtiöiden toiminnan kannalta nykyiset tilaajavastuun palvelut voidaan katsoa riittäviksi. Näistä syistä muutosten aiheuttamien kustannusten rahoittamisesta ja palveluiden mahdollisesta maksullisuudesta tulisi sopia ennen hankkeen aloittamista. Työeläkevarat on tarkoitettu eläkkeiden turvaamiseen eikä alalla ole ensisijaista rahoitusintressiä tilaajavastuun muutos-hankkeissa. Mietinnössä ei lausuta mitään siitä, miten katetaan YTJ-järjestelmän täydentämisestä aiheutuvat tietojärjestelmäkustannukset ja tulevan järjestelmän aikainen jatkuva ylläpito. Koska vakuuttamistieto on saatavissa keskitetysti laitosten yhteisestä ansiorekisterijärjestelmästä, mutta vakuutusten maksutiedot ovat eläkelaitoksissa, näiden tietojen yhdistäminen monimutkaistaa tietoteknistä toteutusta ja lisää kustannuksia. Rahoituksen järjestäminen on eri intressitahojennäkökulmasta tärkeä kysymys ja siitä tulee avoimesti keskustella.

Työeläkevakuuttajat edellyttävät, että mahdollinen YTJ:n kautta toteutettava tiedonvälitys ei sulkisi pois Tilaajavastuun palveluiden käyttöä, ja että YTJ-järjestelmän rakentaminen ja käyttö eivät aiheuta työeläkealalle hyötyihin nähden kohtuuttomia kustannuksia. Työeläkevakuuttajat haluavat olla mukana selvitetessä YTJ:n käyttöönottoa.

Työeläkevakuuttajat lähtevät siitä, että YTJ-palveluun toimitetaan vain tieto siitä, onko työnantajan eläkevakuutus kunnossa vai ei. Jos työnantaja on tehnyt maksuhäiriötapauksessa eläkevakuuttajan kanssa maksusuunnitelman maksamattomista vakuutusmaksuista, katsotaan eläkevakuutuksen olevan kunnossa.

Työnantajien yhdenmukaisen kohtelun varmistamiseksi hajautetussa eläkevakuutusjärjestelmässä on työeläkealan voitava yhdessä määritellä maksuhäiriötä tarkoittavat tilanteet ja hyväksyttävät maksusuunnitelmat niiden hoitamiseksi.

Emme suoralta kädeltä voi hyväksyä työryhmän lähtökohtaa siinä, että verovelan tavoin myös tieto eläkevakuutuksen ottamisesta sekä mahdollisesta maksamattomasta eläkemaksusta saatettaisiin salassapitosäännösten estämättä tilaajien saatavaksi YTJ-palvelusta. TyEL:n osalta säädöksiä YTJ-palvelun käyttöönotosta on valmisteltava sosiaali- ja terveysministeriössä, ja työeläkevakuuttajat haluavat olla valmistelussa mukana. Salassapitosäännösten mahdollisen muuttamisen aikataulusta on löydettävä yhteisymmärrys viranomaisten ja työeläkealan kesken.

Tilaajavastuulaisissa tilaajalle säädetty selvitysvelvollisuus ei ulotu sopimusosapuolena oleviin yrittäjiin, joilla ei ole palkattua työvoimaa, eikä työryhmä esitä tähän muutosta. Lain sanamuodosta selvitysvelvollisuuden laajuus ei kuitenkaan yksiselitteisesti käy ilmi. Niinpä käytännössä monet tilaajat edellyttävät myös yrittäjiä itseään koskevista vakuutuksista tilaajavastuulain 5 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisia todistuksia eläkevakuutuksen ottamisesta ja vakuutusmaksutilanteesta.

EL

16.5.2014

Esitämme, että lakia nyt muutettaessa siihen tulee selvästi kirjata se, että selvitysvelvollisuus koskee ainoastaan palkattujen työntekijöiden osalta otettuja eläkevakuutuksia. Korostamme lakisääteisten eläkevakuutusten ajantasaisuutta ja eläkevakuutusmaksujen sääntillisen maksamisen tärkeyttä sekä työntekijöiden että yrittäjien osalta. Yrittäjien eläkevakuutusvalvonta on kuitenkin nykyisellään varsin kattavaa. Eläketurvakeskus harjoittaa varsin systemaattista elinkeinonharjoittajien YEL-vakuuttamisen valvontaa verotustietojen perusteella, samoin Maatalousyrittäjien eläkelaitos MYEL-vakuuttamisen osalta.

Edellä olevan perusteella esitämme, että selvittämisvelvollisuuden ulkopuolelle rajataan yrittäjien omat YEL- ja MYEL-vakuutukset ja muutetaan tilaajavastuulain 5 §:n 1 momentin 4 kohta muotoon:

- 4) todistukset työntekijöiden eläkevakuutusten ottamisesta ja näiden eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys siitä, että erääntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksusopimus on tehty; sekä

Työeläkevakuuttajat TELA ry

Suvi-Anne Siimes
toimitusjohtaja